

Innviðaráðuneyti
b.t. skrifstofu húsnæðis- og skipulagsmála
Sölvhólsgötu 7,
101 Reykjavík
irn@irn.is

Sent á Samráðsgátt

Reykjavík, 11. september 2023

Efni: Umsögn um hvítbók um húsnæðismál, mál nr. 139/2023

Samtök atvinnulífsins (SA) og Samtök iðnaðarins (SI) (hér eftir „samtökin“) hafa tekið til umsagnar hvítbók um húsnæðismál, mál nr. 139/2023. Húsnæðismál eru eitt af mikilvægustu velferðar- og efnahagsmálum samtímans og næstu ára enda er uppbygging húsnæðis ein af grundvallarforsendum þess að hér byggist upp samkeppnishæft atvinnulíf og gott samfélag.

Samtökin fagna framlagðri hvítbók og telja hana geta stuðlað að miklum framförum í húsnæðismálum. Samtökin vilja þó koma á framfæri athugasemdum er varða bæði meginmarkmið hennar en einnig einstaka aðgerðir. Telja samtökin mikilvægt að endurskoðun eigi sér stað á eftirfarandi áformum í hvítbók að teknu tilliti til þeirra athugasemda sem hér eru dregnar saman.

- Hvítbókin leggur áherslu á þörfina fyrir stöðugleika á húsnæðismarkaðinum. Til að tryggja slíkan stöðugleika þarf einnig að huga að starfsumhverfi fyrirtækja í byggingar- og mannvirkjagerð en þau þurfa fyrst og fremst gott starfsumhverfi og nógan aðgang að lóðum til uppbyggingar. Fyrir liggur að skattahækkanir og auknar álögur munu hafa neikvæð áhrif á þessi fyrirtæki og því vilja samtökin hvetja stjórnvöld til að skapa gott og skilvirkt starfsumhverfi auk þess að auka framboð af lóðum til að mæta eftirspurn eftir húsnæði.
- Við notkun á verkfærum stjórnvalda, sem er ætlað að stuðla að heilbrigðari húsnæðismarkaði og sett hafa verið fram í rammisamningi stjórnvalda og sveitarfélaga, hafa stjórnvöld lagt megináherslu á að styðja fjárhagslega við uppbyggingu á leiguhúsnæði á meðan meginþorri landsmanna kýs að búa í eigin húsnæði. Er mikilvægt að stjórnvöld tryggi betur jafnvægi, við nýtingu opinbers fjármagns, í uppbyggingu leiguhúsnæðis og uppbyggingu íbúða fyrir séreignarmarkað, í takti við þarfir og vilja landsmanna. Í því felst alls ekki að samtökin vilja að stjórnvöld dragi úr stuðningi sínum við þá sem höllum fæti standa á íbúðamarkaði heldur að lögð sé áhersla á að hjálpa þeim sem það vilja og geta með stuðningi að eignast sitt eigið húsnæði. Samtökin telja í því samhengi að auka eigi áherslu á nýtingu hlutdeildarlána, við uppbyggingu á húsnæði fyrir tekju- og eignaminni hópa.

Hvað varðar einstaka aðgerðir vilja samtökin leggja sérstaka áherslu á eftirfarandi samandregnar athugasemdir en viðbótarathugasemdir eru að finna aftar í umsögninni:

- **Aðgerð 1.2** - Samtökin fagna því að ríkið hefur nú ráðist í að gera rammksamkomulag við sveitarfélög um uppbyggingu húsnæðis í samræmi við þörf þar sem aukin áhersla er lögð á framboð lóða og bætt regluverk. Þrátt fyrir þá miklu trú sem samtökin hafa á framangreindri nálgun ríkisins þá virðist sem einhverjir annmarkar séu til staðar á samkomulaginu þar sem hægt hefur gengið að semja við einstaka sveitarfélög á grundvelli rammamsamningsins. Mikilvægt er að leitað sé leiða til að skuldbinda sveitarfélögin til að tryggja aukna húsnæðisuppbyggingu í samræmi við markmið rammamsamningsins þar sem lögð er áhersla á aukið framboð lóða.
 - **Aðgerð 1.5** - Samtökin leggja á milli gegn þeirri nálgun að beita innheimtu fasteignagjalda sem þvingunarúrræði til að hraða uppbyggingu húsnæðis. Ljóst er að slík ráðstöfun mun aðeins hækka byggingarkostnað og draga úr hvata til uppbyggingar íbúðarhúsnæðis og þá sérstaklega á þéttingarreitum. Samtökin hafa þvert á móti talað fyrir því að dregið sé úr álagningu fasteignagjalda á uppbyggingartíma húsnæðis til að stuðla að hagkvæmri uppbyggingu íbúða.
 - **Aðgerð 1.9** - Samtökin leggja áherslu á að greind sé þörf fyrir ákvæði sem tímabundur uppbyggingarheimildir með það að markmiði að hraða uppbyggingu. Ekki má leiða af fyrirbyggjandi gögnum, áðurnefndu áformaskjali, grænbók um húsnæðismál eða hvítbók um húsnæðismál, að slík greining hafi farið fram, þ.e. á ástæðum þess að uppbygging teffist.
 - **Aðgerð 2.4** – Samtökin taka undir þess að auka réttarvernd neytenda með skilvirkara byggingareftirliti. Tækifæri eru til að gera markvissar umbætur í tengslum við ábyrgð á mannvirkjagerð en ábyrgðarkerfið er flókið og að einhverju marki óskilvirkt. Samtökin hafa m.a. bent á það ósamræmi sem er í framkvæmd varðandi heimild mannvirkjalaga fyrir lögaðila til að bera ábyrgð sem byggingarstjórar.
- Aðgerð 2.5** – Mikilvægt er að leita leiða til að draga úr kolefnislosun bygginga og eru lífsferilsgreiningar gott tæki í þá veru. Á þessum tímamarki er það hins vegar mat samtakanna að það liggja brýnast fyrir að tryggja hönnuðum og framkvæmdaraðilum svigrúm og tíma til að mæta þeim kröfum sem settar verða um kolefnislosun hverju sinni og fylgja þar fordæmum annarra Norðurlandabjóða um aðlögun og aðferðarfræði við lífsferilsgreiningar.
- **Aðgerð 2.9** – Mikilvægt er að auka rannsóknir á mannvirkjagerð til að styrkja núverandi byggingaraðferðir og aðlagja þær til að mæta nýjungum. Verði Askimannvirkjarannsóknarsjóð ætlað að standa undir nýsköpun og grunnrannsóknum fyrir mannvirkjagerð, líkt og stefnuskjalið tiltekur, er ljóst að nauðsynlegt er að margfalda fjárhæðir úthlutunar og byggja honum fullnægjandi umgjörð.
 - **Aðgerð 2.10** - Mikilvægt er að sveitarfélög beiti sér fyrir því að aðilar endurskoði ferla sína til að tryggja skilvirkari og gagnsærri afgreiðslu. Aukin samræming sveitarfélaga við t.d. slökkvilið og veitufyrirtæki, t.d. í formi þess að tilnefna samræmingaraðila á vegum sveitarfélagsins með verkefninu, er til þess fallin að tryggja skilvirkari framkvæmd byggingareftirlits.
 - **Aðgerð 2.12** - Samtökin telja eðlilegt að tryggt sé að eftirlit með því að lögbundnar úttektir séu framkvæmdar í samræmi við lög en samtökin telja þó eðlilegt að framkvæmd öryggisúttekta á íbúðarhúsnæði og reglur þar að lútandi verði rýndar í

fyrirliggjandi vinnu um endurskoðun byggingarreglugerðar, líkt og önnur atriði er lúta að framkvæmda- og notkunareftirliti.

- **Aðgerð 3.4** - Samtökin mótmæla umræddri aðgerði og hafa áður skilað umsögnum um setningu hins svokallaða Carlsberg-ákvæðis. Samtökin gera alvarlegar athugasemdir við bæði undirbúning og útfærslu þeirra ákvæða sem fram hafa komið í frumvörpum.

Aðgerð 3.7 – Samtökin furða sig á að eingöngu á að taka tillit til sérstakra aðstæðna sveitarfélaga í tengslum við stofnframlög til að mæta háu lóðarverði, vistvænni uppbyggingu og uppbyggingu í nálægð við hágæðaalmenningssamgöngur. Er að mati samtakanna ekki rökstutt með fullnægjandi hætti ástæða þess að ekki sé tekið með þessum hætti tillit til sérstakra aðstæðna sveitarfélaga við uppbyggingu íbúða sem falla undir hlutdeildarlán.

- **Aðgerð 3.14** - Samtökin hafa talað fyrir mikilvægi þess að hækka endurgreiðsluhlutfall virðisaukaskatts, vegna vinnu við uppbyggingu íbúðarhúsnæðis, í 100% og telja eðlilegt að slík hækkun nái yfir alla uppbyggingu, ekki bara uppbyggingu á almennum íbúðum. Mótmæla samtökin umræddri tillögu og leggja þess í stað til að endurgreiðsluhlutfallið hækki í 100% hjá öllum uppbyggingaraðilum. Með því móti er stutt við uppbyggingu á íbúðarhúsnæði, óháð því hvort um leigu- eða séreignarhúsnæði er að ræða, og stutt við framboðshlið húsnæðismarkaðsins.

1. Til mikils er að vinna – Ryðjum hindrunum úr vegi

Það er gríðarlega mikilvægt að vel takist til við að byggja upp húsnæði í samræmi við þarfir landsmanna. Afleiðing þess að við náum ekki að byggja húsnæði í takti við þörf er m.a. mikil verðbólga, háir vextir og óstöðugleiki í íslensku efnahagslífi og ekki síst á vinnumarkaði. Er því til mikils að vinna að ryðja hindrunum úr vegi, marka sameiginlega stefnu um uppbyggingu húsnæðis og tryggja nægt framboð í takti við þarfir landsmanna.

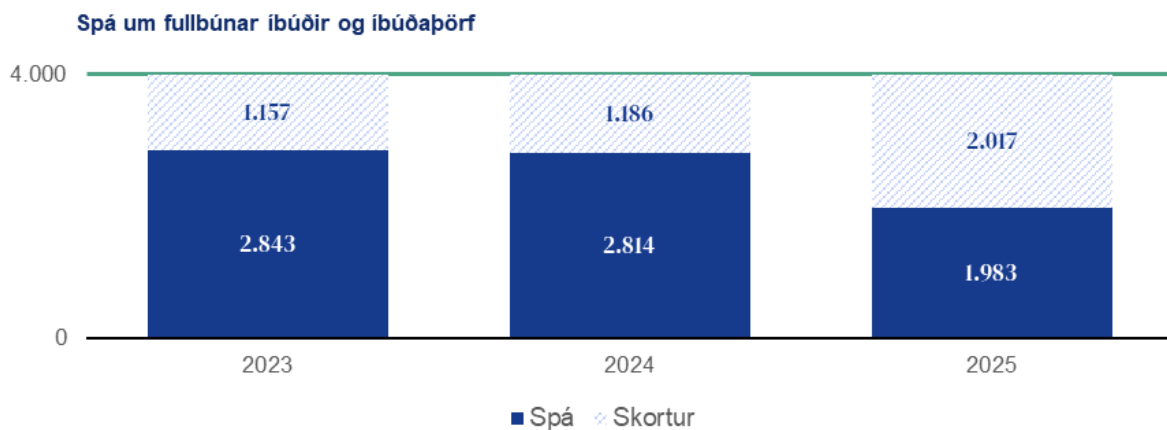
Samtökin fagna því framlagðri hvítbók um húsnæðismál en með henni er lagður grunnur að bættum húsnæðismarkaði. Með tilkomu innviðaráðuneytisins færðist málaflökkur húsnæðis- og skipulagsmála á eina hendi af hálfu ríkisvaldsins. Var það mikið framfaraskref og nauðsynlegt til að ráðast í mikilvægar og tímabærar breytingar í umhverfi húsnæðismála. Vilja samtökin í því sambandi nefna einn feril húsnæðisuppbyggingar, sem felur í sér samhæfingu ferla í bæði skipulags- og byggingarmálum, sem samtökin telja að geti einfaldað húsnæðisuppbyggingu til muna, ef vel tekst til. Þá er boðuð tímamóta stefnumörkun á sviði mannvirkjamála en unnið er að gerð mannvirkjastefnu innan ráðuneytisins. Samtökin hafa kallað eftir slíkri stefnumörkun um mannvirkjagerð, þar sem horft er á mannvirkjagerð með heildstæðum hætti en ekki einangrað við húsnæðisuppbyggingu. Slík stefnumörkun kallar á samráð nokkurra ráðuneyta og fagna samtökin því að sú vinna sé hafin og lýsa ennfremur yfir vilja til að taka þátt. Þá fagna samtökin þeim fjölmörgu aðgerðum í hvítbókinni sem stuðla að aukinni skilvirkni og einföldun í stjórnsýslu húsnæðismála, og má þar nefna eitt viðmót fyrir umsókn um byggingarleyfi (aðgerð 2.2.) og endurskoðun á byggingarreglugerð (2.3).

Hafa þarf í huga að sveitarfélögin hafa mikið um það að segja hvernig húsnæði er byggt sem og um hraða uppbyggingar. Í þessu samhengi fagna samtökin því forystu ríkisvaldsins og innviðaráðherra í húsnæðismálum en minna um leið á að hvetja þarf sveitarfélög til að haga framboði lóða í samræmi við eftirspurn og að hvetja til hagkvæmrar og skilvirkrar uppbyggingar í gegnum áherslur í skipulagsmálum sem og með skilvirkri stjórnsýslu.

II. Íbúðaupbygging stefnir í öfuga átt

Eitt af meginmarkmiðum hvítbókar um húsnæðismál er að skapa stöðugleika á húsnæðismarkaði þar sem fjölbreytt framboð íbúða mætir þörf og fagna samtökin þeirri áherslu.

Uppbygging íbúðarhúsnæðis liggur fyrst og fremst í höndum fyrirtækja í byggingar- og mannvirkjagerð sem hafa til þess fjárfest í dýrum búnaði og verðmætu starfsfólki og geta þau hvort heldur byggt á eigin lóð eða verið uppbyggingaraðilar á vegum annarra lóðarhafa. Mikilvægt er að tryggja góð starfsskilyrði þessara fyrirtækja, svo þau hafi kost á því að mæta fyrirbyggjandi þörf fyrir húsnæðisuppbyggingu en það sem fyrirtækin þurfa fyrst og fremst er stöðugt, hagkvæmt og skilvirkt starfsumhverfi, gott aðgengi að hæfu starfsfólki og að nægt framboð sé af lóðum til uppbyggingar. Samtökin bentu á það í umsögn sinni um grænbók um húsnæðis- og mannvirkjamál, 2. mars. sl., að mikilvægt er að huga að starfsumhverfi og stöðu þessara fyrirtækja þar sem þau leika lykilhlutverk í húsnæðismálum. Þrátt fyrir þær athugasemdir er enn hvergi að finna greiningu á áskorunum og stöðu fyrirtækjanna sem standa í þeirri húsnæðisuppbyggingu, til að mynda í samningagerð þeirra við sveitarfélög og þær álögur sem lagðar eru á fyrirtækin.

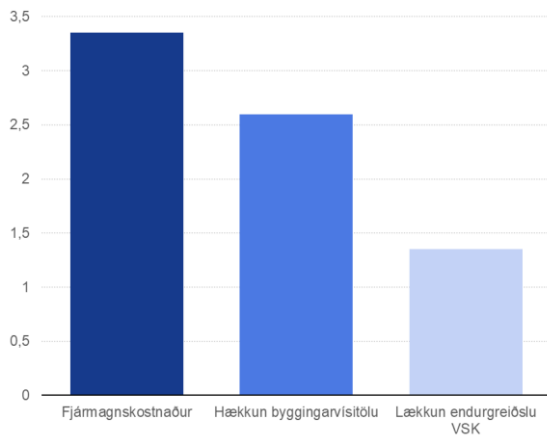
Heimild: Húsnæðis- og mannvirkjastofnun

Samkvæmt greiningu Samtaka iðnaðarins frá því í júní á þessu ári¹ er útlit fyrir að fullbúnar íbúðir sem koma inn á markaðinn á næstu árum verði undir áætlaðri árlegri íbúðarþörf, sem nemur 4 þúsund íbúðum, sem sett er fram í rammasamningi innviðaráðuneytis, Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar og Sambands íslenskra sveitarfélaga um húsnæðisuppbyggingu (hér eftir „rammasamningur“) sem gerður var um mitt ár í fyrra. Í könnun sem gerð var meðal verktaka fyrr á þessu ári kemur fram að fjöldi íbúða sem þau ráðgera að hefja uppbyggingu á, á næstu tólf mánuðum, verði 65% færri en á síðustu tólf mánuðum. Jafnframt ber ný spá Seðlabankans með sér að töluvert minni þróttur sé í íbúðafjárfestingu en fyrri spár gerðu ráð fyrir. Ætlað er að uppbygging dragist saman eða jafnvel stöðvist, sé ekkert að gert. Reiknar HMS með því að fjöldi fullbúinna íbúða fækki á næstu árum og að á árinu 2025 verði hann ekki nema helmingur af áætlaðri íbúðarþörf samkvæmt rammasamningi.

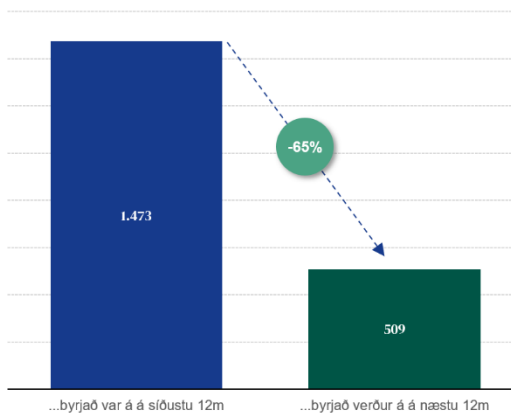
Er ljóst að miklar verðhækkningar og auknar álögur hægja verulega á uppbyggingunni en gera má ráð fyrir að kostnaður við byggingu meðalíbúðar hafi hækkað um rúmar 7 m.kr. frá gerð rammasamningsins.

¹ Ójafnvægi á íbúðamarkaði, dagsett 5. júní 2023: https://www.si.is/media/eplica-uppsetning/Greining-SI_Ojafnvægi-a-ibudamarkadi-05-06-2023.pdf

Kostnaðarauki við byggingu á meðalíbúð frá júlí 2022
Í m.kr.

Fjöldi íbúða sem...

Heimild: Samtök iðnaðarins

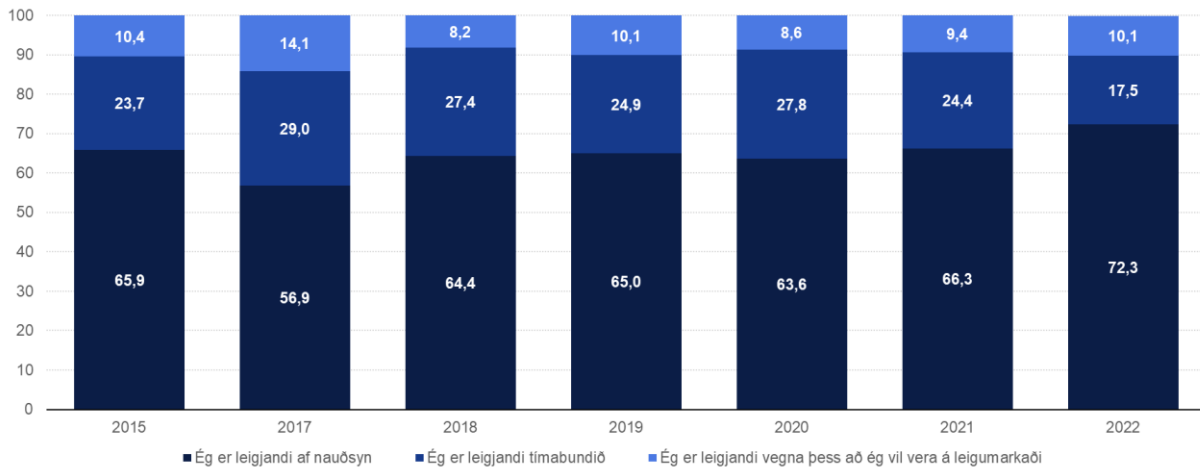
Þrátt fyrir framangreinda stöðu er litla sem enga umfjöllun eða aðgerðir, sem ætlað er að mæta henni, að finna í hvítbókinni. Hér ber að nefna að einn af þeim kostnaðarliðum sem hafa leitt til hækkunar á byggingarkostnaði er aukin skattlagning á húsnæði sem fólst í lækkun á endurgreiðsluhlutfalli virðisaukaskatts vegna vinnu iðnaðarmanna úr 60% í 35%. Ekki er lagt til í hvítbók þessari að endurskoða umrædda skattahækkun nema til húsnæðisfélaga en með aðgerð 3.14 er lagt til að hækka endurgreiðsluhlutfall virðisaukaskattsins í 100% við uppbyggingu íbúða sem hlotið hafa stofnframlög. Samtökin hafa talað fyrir mikilvægi þess að hækka endurgreiðsluhlutfall virðisaukaskatts, vegna vinnu við uppbyggingu íbúðarhúsnæðis, í 100% og telja eðlilegt að slík hækkun nái yfir alla uppbyggingu, ekki bara uppbyggingu á almennum íbúðum. Mótmæla samtökin umræddri tillögu og leggja þess í stað til að endurgreiðsluhlutfallið hækki í 100% hjá öllum uppbyggingaraðilum. Með því móti er stutt við uppbyggingu á íbúðarhúsnæði, óháð því hvort um leigu- eða séreignarhúsnæði er að ræða, og stutt við framboðshlið húsnæðismarkaðsins.

III. Áherslan þarf að vera á að byggja í takti við þarfir landsmanna

Ljóst er þó að núverandi áætlanir og áherslur stjórnvalda – ríkis og sveitarfélaga – um uppbyggingu íbúða eru ekki í samræmi við þarfir landsmanna. Eins og fram kemur í nýlegri greiningu Samtaka iðnaðarins um húsnæðismarkaðinn² er ljóst að meginþorri landsmanna kýs að búa í eigin húsnæði og stór hluti þeirra sem leigja húsnæði vill frekar búa í eigin húsnæði í stað þess að leigja.

² Íbúðauppbygging stefnir í öfuga átt, dags. 24. ágúst 2023; https://www.si.is/media/eplica-uppsetning/Greining-SI_Ibudauppbygging-stefnir-i-ofuga-att-24-08-2023.pdf

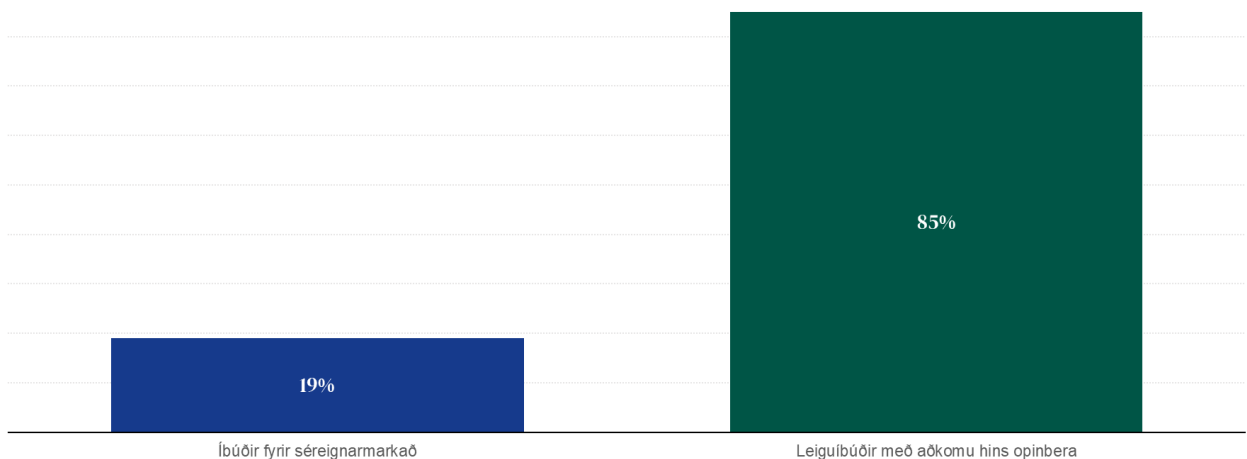
Hlutfall þeirra sem telja eftirfarandi fullyrðingar eiga best við sig %

Heimild: Hagstofa Íslands

Þrátt fyrir þessa stöðu leggja stjórnvöld mikla áherslu á uppbyggingu leiguíbúða með aðkomu hins opinbera. Gert er ráð fyrir á tímabili rammasamningsins verði leiguíbúðum fjölgað um 85% en íbúðum fyrir séreignamarkað eingöngu fjölgað um 19%.

Fjölgun íbúða á tíma rammasamkomulags ríkis og sveitarfélaga 2022-2033

Heimild: Innviðaráðuneyti

Samtökin lýsa yfir áhyggjum af þessum áherslum stjórnvalda. Ef stjórnvöld leggja megináherslu á uppbyggingu leiguíbúða þá er hætt við því að framleiðslugeta markaðarins verði í of miklum mæli nýtt þar á kostnað uppbyggingar séreignarhúsnæðis. Það er mat samtakanna að stjórnvöld eigi að leita leiða til að hjálpa landsmönnum að eignast sitt eigið húsnæði frekar en að festa fólk á leigumarkaði, þar sem eingöngu um 10% þeirra sem nú eru á leigumarkaði vill vera. Er því mikilvægt að stjórnvöld hverfi frá þeirri stefnumörkun sinni, sem birtist í áður nefndum rammasamningi, og tryggji betur jafnvægi í uppbyggingu leiguhúsnæðis og uppbyggingu íbúða fyrir séreignamarkað, í takti við þarfir og vilja landsmanna. Í því felst alls ekki að samtökin vilja að stjórnvöld dragi úr stuðningi sínum við þá sem höllum fæti standa á íbúðamarkaði heldur að lögð sé áhersla á að hjálpa þeim sem það vilja að eignast sitt eigið húsnæði frekar en að festa það í leiguhúsnæði. Hér þarf að horfa sérstaklega til áherslna sveitarfélaga í skipulagsmálum og úthlutunum lóða.

Í þessu sambandi er mikilvægt að benda á góða raun hlutdeildarlána. Ljóst er að hluti landsmanna hefur ekki tók á að eignast sitt eigið húsnæði nema með aðstoð frá stjórnvöldum. Hafa hlutdeildarlán sannað gildi sitt við slíkar aðstæður en þau fela í sér stuðning ríkis til tekju- og eignaminni aðila til að fjárfesta í eigin húsnæði.

Á þessu ári voru gerðar jákvæðar breytingar á reglugerð um hlutdeildarlán sem voru helst þær að hámarksverð íbúða var uppfært, tekju- og eignarmörk hækkuð og úthlutunartímabilum fjölgað. Leiddu umræddar breytingar til mikillar aukningar á úthlutun lánanna og sýndu þannig mikilvægi úrræðisins, sér í lagi á tímum þar sem tekju- og eignaminni eiga erfiðara um vik að eignast húsnæði. Hlutdeildarlán styðja enn fremur við framboðshlið húsnæðismarkaðsins þar sem þau hafa hvatt til sölu nýrra íbúða og losað þannig fjármagn til frekari íbúðauppbyggingar.

Er því fagnaðarefni að til standi að leggja áfram áherslu á nýtingu hlutdeildarlána og áframhaldandi umbætur á því kerfi, sbr. aðgerð 1.8 og 3.7. Telja samtökin fulla ástæðu til að auka vægi hlutdeildarlána í áðurnefndum rammasamningi og mæta þannig markmiðum stjórnvalda um að byggja upp fjölbreytt framboð íbúða og vilja landsmanna að búa í eigin húsnæði.

IV. Athugasemdir við einstaka aðgerðir hvítbókar

Í fyrirbyggjandi hvítbók um húsnæðismál eru lagðar fram 44 aðgerða aðgerðaráætlun til fimm ára sem ætlað er að ná fram markmiðum húsnæðisstefnunnar. Samtökin hafa yfirfarið umræddar tillögur og eru athugasemdir samtakanna við einstaka aðgerðir hér að neðan.

Aðgerð. 1.1, 1.3 og 1.10 Vönduð áætlanagerð með húsnæðisáætlun, samráðsvettvangur um íbúðapörf og greining og útgáfa upplýsinga á sviði húsnæðismála.

Töluverðar umbætur hafa átt sér stað síðastliðin tvö ár í tengslum við áætlanagerð og gagnaöflun um íbúðauppbyggingu. Samtökin fagna því enda ljóst að söfnun góðra og áreiðanlegra gagna um stöðuna á húsnæðismarkaði, og ekki síst innan hvers sveitarfélags, er nauðsynleg svo unnt sé að taka upplýstar og góðar ákvarðanir um uppbyggingu.

Húsnæðisáætlanir eru jákvætt skref í þá átt og fagna samtökin því að haldið verði áfram að innleiða og þróa stafrænar húsnæðisáætlanir þar sem finna má yfirlit lóða og stöðu þeirra. Þá fagna samtökin því einnig að til standi að koma á fót samráðsvettvangi stjórnvalda sem vinni sviðsmyndagreiningar um íbúðapörf út frá þróun mannfjölda enda hafa upplýsingar um þörf fyrir íbúðarhúsnæði einnig verið að reiki. Að lokum fagna samtökin því að til standi að efla greiningu og útgáfu upplýsinga á sviði húsnæðismála. Ríkt hefur ákveðin upplýsingaóreiða hvað þetta varðar og því fagnaðarefni að stjórnvöld samræmi verklag sitt og miðli skýrt til uppbyggingaraðila og almennings hver staða uppbyggingar er í þeirra sveitarfélagi, hverjar uppbyggingaráætlanir eru, hvað er í byggingu á hverjum tíma og hverjar séu þarfirnar.

Aðgerð 1.2. Samningar við sveitarfélög um uppbyggingu íbúðarhúsnæðis á grundvelli rammasamnings ríkis og sveitarfélaga

Samtökin fagna því að ríkið hefur nú ráðist í að gera rammasamkomulag við sveitarfélög um uppbyggingu húsnæðis í samræmi við þörf þar sem aukin áhersla er lögð á framboð lóða og bætt regluverk. Gerð rammasamningsins um mitt ár í fyrra markaði tímamót í húsnæðismálum þar sem innviðaráðherra tók skýra forystu í húsnæðismálum. Með rammasamkomulaginu er stefnt að fyrirsjáanleika við húsnæðisuppbyggingu með samstarfi bæði ríkis og sveitarfélaga og að byggt verði í takt við þarfir landsmanna. Samtökin fögnuðu því frumkvæði Reykjavíkurborgar að vera fyrst allra sveitarfélaga til að undirrita samkomulag við ríkið, byggt á umræddum rammasamningi. Telja samtökin mikilvægt að önnur sveitarfélög fylgi í kjölfarið, tryggi þannig að lóðir séu tiltækar til uppbyggingar og skapi önnur nauðsynleg skilyrði til

uppbyggingar.

Þrátt fyrir þá miklu trú sem samtökin hafa á framangreindri nálgun ríkisins þá virðist sem einhverjir annmarkar séu til staðar á samkomulaginu þar sem hægt hefur gengið að semja við einstaka sveitarfélög á grundvelli rammasamningsins. Mikilvægt er að leitað sé leiða til að skuldbinda sveitarfélögin til að tryggja aukna húsnæðisuppbyggingu í samræmi við markmið rammasamningsins, og þörf landsmanna, þar sem lögð er áhersla á aukið framboð lóða. Samhliða því þarf ríkisvaldið að tryggja að efni samninganna nái fram að ganga.

Aðgerð 1.5: Hærrí fasteignagjöld á íbúðir sem eru ekki nýttar til búsetu

Í nefndri aðgerð er lagt til að breytingar verði á álagningarreglum þannig að íbúðir sem ekki eru nýttar til fastrar búsetu beri hærrí fasteignagjöld. Markmiðið með tillögunni er að íbúðir í þéttbýli sem ekki eru nýttar til fastrar búsetu verði nýttar sem slíkar.

Þá segir í tillögunni að jafnframt standi til að leggja á fasteignagjöld samhliða veitingu uppbyggingarheimildar til þess að koma í veg fyrir frestun uppbyggingar. Sé tilgangur aðgerðarinnar að hvetja til hraðrar íbúðauppbyggingar þá er lausnin við því vandamáli einföld. Hún er sú að greiða götu uppbyggingar og auka þannig framboð húsnæðis. Það verður gert með auknu framboði byggingarhæfra lóða, hraðri skipulagsvinnu og með skilvirkri stjórnslu sveitarfélaga.

Samtökin leggjast alfarið gegn þeirri nálgun að beita innheimtu fasteignagjalda sem þvingunarúrræði til að hraða uppbyggingu húsnæðis. Ljóst er að slík ráðstöfun mun aðeins hækka byggingarkostnað og draga úr hvata til uppbyggingar íbúðarhúsnæðis og þá sérstaklega á þéttingarreitum þar sem eigandi er nú þegar að greiða fasteignagjöld af húsnæði sem þegar er á reitnum. Samtökin hafa þvert á móti talað fyrir því að dregið sé úr álagningu fasteignagjalda á uppbyggingartíma húsnæðis til að stuðla að hagkvæmri uppbyggingu íbúða.

Aðgerð 1.6. Land í eigu ríkisins verði nýtt til að hraða uppbyggingu íbúða

Samtökin fagna því að brjóta eigi land í eigu ríkisins undir byggð til að flýta fyrir hagkvæmri uppbyggingu og auknu framboði enda hafa samtökin ítrekað bent á að hagkvæm uppbygging getur fyrst og fremst átt sér stað á nýjum byggingarsvæðum en ekki á þéttingarreitum.

Aðgerð 1.9 Tímabundnar uppbyggingarheimildir til að tryggja uppbyggingaráform gangi eftir

Markmið með aðgerð 1.9 er að sveitarfélög hafi nauðsynlegar heimildir til að þrýsta á uppbyggingu lóða sem þau hafa úthlutað og hraða þannig íbúðauppbyggingu. Er þannig lagt til að lagt verði fram frumvarp á Alþingi um breytingu á skipulagslögum til að tímabinda uppbyggingarheimildir á grundvelli samþykks deiliskipulags í því skyni að sveitarfélög hafi heimildir til þess að leysa til sín byggingarreiti þar sem framkvæmdarleysi kemur í veg fyrir að uppbyggingaráform sveitarfélagsins gangi.

Áform um umrætt frumvarp var lagt fram í samráðsgátt stjórnvalda þann 19. júlí sl. og skiluðu samtökin umsögn um málið þar sem samtökin taka undir grundvallarmarkmið áformanna, þ.e. að leita leiða til að hraða uppbyggingu á íbúðarhúsnæði.³ Samtökin leggja þó áherslu á góðan undirbúning þeirra aðgerða sem ráðist er í til að mæta því markmiði ellegar er hætt við því að framlagðar aðgerðir ýmist nái ekki markmiðum sínum eða jafnvel vinni gegn þeim og hamli uppbyggingu íbúðarhúsnæðis í stað þess að hraða henni.

³ Umsögn SA og SI um áform um lagasetningu til breytinga á skipulagslögum (tímabundnar uppbyggingarheimildir), mál nr. 129/2023: <https://www.si.is/media/eplica-uppsetning/Umsogn-SI-og-SA-um-aform-um-frv-til-breytinga-a-skipulagslogum-timabundnar-uppbyggingarheimildir-.pdf>

Samtökin leggja áherslu á að greind sé þörf fyrir ákvæði sem tímabindur uppbyggingarheimildir með það að markmiði að hraða uppbyggingu. Ekki má leiða af fyrirliggjandi gögnum, áðurnefndu áformaskjali, grænbók um húsnæðismál eða hvítbók um húsnæðismál, að slík greining hafi farið fram, þ.e. á ástæðum þess að uppbygging tefjist. Slík greining er nauðsynleg, að mati samtakanna, svo unnt sé að grípa til markvissra aðgerða til að greiða fyrir uppbyggingu. Þess ber að geta að hinar ýmsu hindranir hafa t.a.m. blasað við uppbyggingaraðilum, t.d. seinvirk og íþyngjandi stjórnsýsla, kvaðir sveitarfélaga í uppbyggingarskilmálum sem tefja fyrir uppbyggingu og óstöðugt starfsumhverfi. Þá hafa kærúmál vegna byggingar- og framkvæmdaleyfa einnig tafið uppbyggingu. Samtökin telja, líkt og með framangreinda tillögu að aðgerð nr. 1.5, að lausnin við hægri íbúðauppbbyggingu sé einföld. Stjórnvöld þurfa að auka framboð byggingarhæfra lóða, hraða skipulagsvinnu og með skilvirkri stjórnsýslu sveitarfélaga.

Aðgerð 2.1 Einn ferill húsnæðisuppbyggingar

Samtökin fagna þeirri aðgerð að búa til einn ferill húsnæðisuppbyggingar sem er til þess fallin að einfalda stjórnsýslu við uppbyggingu íbúðarhúsnæðis á sviði skipulags- og byggingarmála. Mikil þörf er á slíkri einföldun og mun hún hafa mikla hagræðingu í för með sér. Samtökin lýsa yfir vilja til að taka þátt í mótun ferilsins.

Aðgerð 2.2 Eitt viðmót fyrir umsókn um byggingarleyfi í mannvirkjaskrá

Samtökin hafa kallað eftir einföldun á rafrænni stjórnsýslu við umsókn og meðferð umsókna um byggingarleyfi, um árabíl. Ljóst er að sveitarfélög hafa haft hvert sitt viðmótið sem hefur skapað aukna vinnu hjá umsækjendum byggingarleyfa og dregið úr skilvirkni. Þá hafa sveitarfélögin viðhaft ólíka túlkun á reglum er varðar skil á hönnunargögnum og rafrænar undirskriftir þeirra. Áhersla samtakanna hefur verið á einfalda stjórnsýslu þar sem komið er í veg fyrir tvískráningu og aukavinnu umsækjenda.

Er því fagnaðarefni að til standi að setja upp eitt viðmót fyrir umsókn um byggingarleyfi í mannvirkjaskrá. Mikið hagræðing er fólgin í því að hafa allar umsóknir á sama stað og eins í öllum sveitarfélögum. Áréttu samtökin því mikilvægi þess að allir leyfisveitendur starfi í sama rafræna umhverfi og með samræmdum hætti til að tryggja skilvirkni og notkun kerfisins.

Aðgerð 2.3 Endurskoðun á byggingarreglugerð

Samtökin hafa lengi talað fyrir einföldun á regluverki byggingariðnaðarins og fagna því samtökin að umrædd vinna við einföldun og endurskoðun á byggingarreglugerð sé nú þegar hafin. Innviðaráðuneytið á hrós skilið fyrir að ráðast nú loksins í þetta stóra og mikilvæga verkefni.

Aðgerð 2.4 Aukin réttarvernd neytenda vegna byggingargalla

Í aðgerð 2.4 er lagt fram það markmið að auka réttarvernd neytenda með skilvirkara byggingareftirliti, með sérstakri áherslu á hönnunareftirlit, og markvissu eftirlit á framkvæmda- og notkunartíma. Samtökin fagna skilvirkni og markvissu eftirliti með byggingarframkvæmdum og telja mikilvægt að leita leiða til að bæta eftirlitið, bæði eigendum mannvirkja og framkvæmdaaðilum í hag. Fagna samtökin áherslum aðgerðarinnar á aukinn rekjanleika, útvistun eftirlits og nýtingu stafrænna lausna.

Í umræddri aðgerð er jafnframt rætt um aukna réttarvernd neytenda með skýrari ábyrgðarkeðju og lögbundnum tryggingum. Tækifæri eru til að gera umbætur í tengslum við ábyrgð á mannvirkjagerð en ábyrgðarkerfið er flókið og að einhverju marki óskilvirkt. Samtökin hafa m.a. bent á það ósamræmi sem er í framkvæmd varðandi heimild mannvirkjalaga fyrir lögaðila til að bera ábyrgð sem byggingarstjórar. Getur það valdið vandkvæðum fyrir fyrirtæki að fá

starfsmenn sína til að skrifa upp á og bera ábyrgð á byggingarstjórn í verkum á vegum vinnuveitanda síns. Það sama á að eiga við um hönnuði og iðnmeistara. Hér er mikilvægt að gera umbætur til að auka skýrleika og skilvirkni sem og draga úr óvissu. Þá er lagt til í hvítbókinni að stuðla að betri réttarvernd neytenda með lögbundnum tryggingum. Samtökin leggja áherslu á að hér sé horft á málið með heildstæðum hætti og ekki gengið lengra en þörf krefur. Aukin réttarvernd í formi viðbótartrygginga getur kallað á hækkun kostnaðar sem leiðir aftur til hærri íbúðaverðs.

Aðgerð 2.5 Kolefnislosun bygginga reiknuð út, skilað inn og takmörkuð

Í aðgerð 2.5 er sett fram það markmið að nýta lífsferilsgreiningar til að reikna út og draga úr kolefnislosun frá byggingum. Til stendur nú að rýna mögulegar breytingar á byggingarreglugerð í samhengi við kolefnislosun og þá lífsferilsgreiningar sem mun byggja á niðurstöðum LCA-hóps Vegvísis að vistvænni mannvirkjagerð, aðgerð 5.1.3, sem birtar voru 2. júní sl. Umræddar niðurstöður LCA-hópsins eru nú til skoðunar við endurskoðun byggingarreglugerðarinnar en þær voru unnar í góðu samráði við alla helstu hagaðila markaðarins og sérfræðinga hér á Íslandi auk sérfræðinga á Norðurlöndunum. Samtökin telja eðlilegt að halda því samtali áfram í góðu samstarfi við mannvirkjaiðnaðinn en á þessum tímapunkti er það mat samtakanna að það liggja brýnast fyrir að tryggja hönnuðum og framkvæmdaraðilum svigrúm og tíma til að mæta þeim kröfum sem settar verða um kolefnislosun hverju sinni og fylgja þar fordæmum annarra Norðurlandabjórða um aðlögun og aðferðarfræði við lífsferilsgreiningar.

Aðgerð 2.8 Betri innleiðing regluverks með eflingu þekkingarnets innan mannvirkjageirans

Samkvæmt aðgerð 2.8 er sett fram það markmið að gæði í mannvirkjagerð verði bætt með því að auka fræðslu um byggingarregluverkið og þátttöku hagaðila innan mannvirkjageirans í gerð tæknilegra leiðbeininga. Samhliða öðrum mikilvægum aðgerðum sem lúta að regluverki mannvirkjaiðnaðarins taka samtökin undir mikilvægi þess að auka fræðslu og þekkingu í mannvirkjagerð. Hefur verið löng hefð fyrir notkun svokallaðra RB blaða og markaðurinn hefur í sífellu kallað eftir uppfærslu þeirra. Samtökin fagna áframhaldandi útgáfu þeirra og breyttrar aðferðarfræði við vinnslu þeirra, með aukinni aðkomu sérfræðinga í mannvirkjaiðnaði.

Aðgerð 2.9 Mótun rannsóknarumhverfis mannvirkjagerðar

Samtökin hafa talað fyrir auknum stuðningi við íslenska mannvirkjagerð og frampróun hans með bættu rannsóknarumhverfi og ber þessari aðgerð þ.a.l. að fagna. Mikilvægt er að forgangsraða í átt að auknum rannsóknum í mannvirkjagerð en brýn þörf er á slíkum rannsóknum, grunn- og hagnýtum rannsóknum, bæði til að undirbyggja núverandi byggingaraðferðir en jafnframt til að stuðla að nýsköpun til að mæta fyrirbyggjandi þörf fyrir breytingar, t.d. vegna aukinnar áherslu á vistvæna uppbyggingu. Askurmannvirkjarannsóknarsjóður var kynntur fyrir rúmum tveimur árum og hefur verið úthlutað úr honum í tvígang, að heildarfjárhæð 190 m.kr., sem hvergi nærri er nægjanleg fjárhæð til að standa undir fullnægjandi rannsóknarumhverfi mannvirkjagerðar. Verði Askurmannvirkjarannsóknarsjóður ætlað að standa undir nýsköpun og grunnrannsóknum fyrir mannvirkjagerð, líkt og stefnuskjalið tiltekur, er ljóst að nauðsynlegt er að margfalda fjárhæðir úthlutunar og byggja honum fullnægjandi umgjörð. Þá sé að sama skapi ekki síður mikilvægt að verði honum ætlað að standa undir grunnrannsóknarþörf er nauðsynlegt að afurðum þeirra rannsókna sé miðlað til markaðarins með skipulögðum hætti, t.d. uppfærslu og/eða útgáfu svokallaðra RB-blaða. Þessu til viðbótar þarf að gera rannsóknarniðurstöður aðgengilegar þannig að þær nýtist markaðnum og leiði þannig til raunverulegrar frampróunar við byggingu mannvirkja.

Aðgerð 2.10 Gerð stafrænna brunavarnaráætlana

Í leyfis- og framkvæmdaferli við húsnæðisuppbyggingu eru auk sveitarfélaga aðrir aðilar sem koma að ferlinu og má þar nefna slökkvilið og veitufyrirtæki. Félagsmenn SI hafa bent á að framgangur verkefna teyjist um óratíma svo sem vegna aðkomu slökkviliðsins og Veitna, án viðhlítandi skýringa. Þá hefur borið á því að ákvarðanir slökkviliðs, í þeim tilvikum sem slökkviliðið hefur eftirlitshlutverk með byggingarframkvæmdum, séu handahófskenndar og ógagnsæjar. Mikilvægt er að sveitarfélög beiti sér fyrir því að framangreindir aðilar endurskoði ferla sína til að tryggja skilvirkari og gagnsærri afgreiðslu. Aukin samræming sveitarfélaga við umrædda aðila, t.d. í formi þess að tilnefna samræmingaraðila á vegum sveitarfélagsins með verkefninu, er til þess fallin að tryggja skilvirkari framkvæmd byggingareftirlits.

Aðgerð 2.12 Öryggisúttekt á íbúðarhúsnæði

Stöðugt, hagkvæmt og skilvirkt starfsumhverfi er lykilforsenda samkeppnishæfs atvinnulífs. Með aukinni skilvirkni í starfsumhverfi fyrirtækja, sem felur m.a. í sér einfaldara regluverk og skilvirkt eftirlitakerfi sem tryggir að öll fyrirtæki starfi eftir sömu leikreglum, er dregið úr soun bæði hjá fyrirtækjum og hinu opinbera. Í aðgerð 2.12 er lagt til að tryggt verði að íbúðarhúsnæði sé ekki tekið í notkun án þess að fram fari öryggisúttekt, fyrir eða samhliða lokaúttekt. Um er að ræða skýra lagakröfu um öryggisúttekt við þessar aðstæður í dag, sbr. 35. gr. laga um mannvirki nr. 160/2010.

Samtökin hafa ekki, að undanskilinni umfjöllun í hvítbókinni, upplýsingar um brotalamir við framkvæmd öryggisúttekta eða nauðsyn þess að setja ítarlegri eða frekari reglur um öryggisúttekt. Samtökin telja eðlilegt að tryggt sé að eftirlit með því að lögbundnar úttektir séu framkvæmdar í samræmi við lög en samtökin telja þó eðlilegt að framkvæmd öryggisúttekta á íbúðarhúsnæði og reglur þar að lútandi verði rýndar í fyrirliggjandi vinnu um endurskoðun byggingarreglugerðar, líkt og önnur atriði er lúta að framkvæmda- og notkunareftirliti.

Aðgerð 3.4 Sveitarfélögum tryggð heimild til að skilyrða notkun lands til uppbyggingar íbúða með viðráðanlegum húsnæðiskostnaði

Samkvæmt aðgerð 3.4 er markmiðið að tryggja að framboð íbúða með viðráðanlegum húsnæðiskostnaði og blönduð byggð með því að sveitarfélög hafi heimild til að skilyrða notkun lands til uppbyggingar slíkra íbúða, óháð eignarhaldi íbúða. Er þarna því um hið svokallaða Carlsberg-ákvæði að ræða. Samtökin hafa áður skilað umsögnum um setningu slíks ákvæðis og gera alvarlegar athugasemdir við bæði undirbúning og útfærslu þeirra ákvæða sem fram hafa komið í frumvörpum. Vísa samtökin til þeirra umsagna.⁴

Aðgerð 3.7 Breytt fyrirkomulag hlutdeildarlána og stofnframlaga

Með nefndri aðgerð er stefnt að því markmiði að stuðla að fjölgun íbúða með viðráðanlegum húsnæðiskostnaði með því að húsnæðisstuðningur í formi stofnframlaga til almennra íbúða og hlutdeildarlána til íbúðarkaupa nái betur markmiðum sínum og stuðli að sjálfbærni. Samtökin fagna þeim áherslum og telja mikilvægt að fyrirkomulag og fjárhæðir hlutdeildarlána og stofnframlaga taki mið af raunaðstæðum hverju sinni og markmiði stjórnvalda og atvinnulífs um samdrátt í losun frá mannvirkjagerð, nánar tiltekið Vegvísi að vistvænni mannvirkjagerð. Samtökin fagna því að til standi að einfalda ferla og auka skilvirkni við veitingu bæði stofnframlaga og hlutdeildarlána. Samtökin furða sig þó á að því eingöngu er ætlunin að taka tillit til sérstakra aðstæðna sveitarfélaga í tengslum við stofnframlögin til að mæta háu

⁴ Umsögn samtakanna, dags. 23. maí 2023; https://www.si.is/media/eplica-uppsetning/Umsogn-SI-og-SA-um-skipulagslog_23.05.2023.pdf. Umsögn samtakanna, dags. 15. nóvember 2022; <https://www.si.is/media/eplica-uppsetning/2022-11-15-Umsogn-SI-og-SA-um-drog-ad-frumvarpi-til-breytinga-a-skipulagslogum-Carlsberg-.pdf>

lóðarverði, vistvænni uppbyggingu og uppbyggingu í nálægð við hágæðaalmenningsamgöngur. Er að mati samtakanna ekki rökstutt með fullnægjandi hætti ástæða þess að ekki sé tekið með þessum hætti tillit til sérstakra aðstæðna sveitarfélaga við uppbyggingu íbúða sem falla undir hlutdeildarlán.

V. Vantar umfjöllun um mikilvæg mál

Ljóst er að umrædd hvítbók um húsnæðismál er umfangsmikil og tekið á mörgum atriðum er varðar húsnæðisuppbyggingu. Í umsögn samtakanna um grænbók um húsnæðis- og mannvirkjamál var þó bent á nokkur atriði sem ekki var tekið til skoðunar við vinnslu grænbókarinnar og vilja samtökin ítreka nokkur þeirra atriða hér að neðan.

Engin umfjöllun um gjaldtöku sveitarfélaga

Samtökin hafa lengi talað fyrir mikilvægi þess að halda byggingarkostnaði, þar á meðal opinberri gjaldtöku sem tengist beint húsnæðisuppbyggingu, í lágmarki. Lægri byggingarkostnaður auk heilbrigðis starfsumhverfis á byggingarmarkaði leiðir til lægra húsnæðisverð. Ekki var gerð viðleitni til þess, við gerð grænbókarinnar, að greina gjaldtöku af húsnæði og húsnæðisuppbyggingu en í [skýrslu](#) samtakanna um stöðugt, hagkvæmt og skilvirkt starfsumhverfi frá því í ágúst 2022 er m.a. lagt til að þjónustugjöld hins opinbera séu gerð gagnsærri, hófs sé gætt við álagningu gjalda og settur verði skýr lagarammi um heimildir sveitarfélaga til innheimtu innviðagjalda. Ekki virðist hafa verið brugðist við þessu atriði við gerð hvítbókarinnar enda enga umfjöllun að finna í hvítbókinni um gjaldtöku sveitarfélaga sem tengist húsnæðisuppbyggingu.

Eins og fyrr greinir þá hefur gjaldtaka sveitarfélaga vegna húsnæðisuppbyggingu töluverð áhrif á uppbygginguna og er stór þáttur í starfsumhverfi þeirra fyrirtækja sem starfa við íbúðauppbyggingu. Er því bæði eðlilegt og nauðsynlegt að leggja fram aðgerðir sem lúta að þeirri gjaldtöku, þar á meðal móta lagaramma utan um heimild sveitarfélaga til innheimtu gjalda vegna íbúðauppbyggingar, þar á meðal svokallaðra innviðagjalda, sem og beita sér fyrir því að auka gagnsæi við álagningu gjalda með samræmdum gjaldskrá sveitarfélaga. Í dag er það svo að gagnsæi er lítið og mikilvægt er að auka gagnsæi og fyrirsjáanleika við innheimtu gjalda af þessu tagi.

Engin umfjöllun um gæðainnvirki (staðla) í byggingariðnaði

Ein af forsendum aukinna gæða í byggingariðnaði og skilvirkni er sterkt gæðainnvirki í byggingariðnaði, sem felst m.a. í öflugri staðlagerð, og bentu samtökin á að það skjóti skökku við að hvergi hafi verið fjallað um stöðu og greiningu á staðlamálum í byggingariðnaði í grænbókinni. Úr því var ekki bætt í hvítbókinni og engin aðgerð sem lýtur sérstaklega að þessu atriði þrátt fyrir mikilvægi staðla í byggingariðnaði, ekki síst út frá gæða- og öryggissjónarmiðum.

Samtökin ítreka áhyggjur sínar yfir vanfjármögnun staðlavinnu á Íslandi en þeim hefur verið haldið til haga í umsögnum SI til fjárlaga undanfarin ár. Staðlar eru afleiddur en órjúfanlegur hluti löggjafar um húsnæðis- og mannvirkjamál og eru notaðir af löggjafanum til að segja m.a. til um kröfur til mannvirkja og byggingarvara. Skv. ákvæðum EES samningsins ber einnig að staðfesta evrópska þolhönnunarstaðla sem íslenska og skrifa við þá íslenska þjóðarviðauka sem segja til um kröfur til þolhönnunar íslenskra mannvirkja. Þau verkefni eru unnin á vettvangi Staðlaráðs Íslands þar sem bestu sérfræðingar á sínu sviði leggja sitt af mörkum til að tryggja heildstæða löggjöf um þolhönnun. Því til viðbótar er vísað í á þriðja hundrað staðla í íslenskri byggingarreglugerð og að baki lögum um byggingarvörur liggja á sjötta hundrað staðlar til viðbótar sem segja m.a. til um framleiðslu, prófanir og CE merkingar byggingarvara.

Ljóst er að löggjöf um mannvirki er með formlegum hætti vörðuð þeim mikilvægu viðmiðum og kröfum sem hagaðilar á hverju sviði hafa komið sér saman um í stöðlum. Án fjármögnunar til stöðlunar og stöðlunarstarfs verður þessi hluti löggjafarinnar hins vegar ekki til. Afleiðing afskiptaleyfis stjórnvalda er að framkvæmd þolhönnunar mannvirkja í landinu er veruleg hætta búin því kröfur um þolhönnun, hvað varðar m.a. jarðskjálftaálag, snjóálag og vindálag svo eitthvað sé nefnt, verða ekki til af sjálfu sér. Fjárhagsleg aðkoma ríkisins er nauðsynlegur og eðlilegur þáttur við vinnu slíkra staðla í ljósi þess að um afleidda og mikilvæga löggjöf sé að ræða.

Umfjöllun um byggingarvörur takmörkuð

Umfjöllun um byggingarefni mannvirkja er nátengd umfjöllun um *vegvísi að vistvænni mannvirkjagerð, Aski – mannvirkjarannsóknarsjóði* og stöðlum og lögum um byggingarefni sem að framan er rakið. Samtökin bentu á að greining og stöðutaka á byggingarefnum hafi verið af skornum skammti í grænbókinni þrátt fyrir að vera hluti af umfjöllun um lykilviðfangsefni grænbókar skv. kafla 3.8, *vistvænni mannvirkjagerð* og *gæðum, öryggi og hagkvæmni í mannvirkjagerð*. Telja samtökin eðlilegt að staðan á innleiðingu evrópureglugerðar um byggingarvörur og samræmd beiting hennar hér á landi sé greind betur.

Samtökin vilja að loka þakka fyrir tækifærið til að koma á framfærum athugasemdum við fyrirliggjandi hvítbók um húsnæðismál. Samtökin ítreka framangreindar athugasemdir sínar og beina því stjórnvalda að uppfæra stefnumörkun sína til samræmis við þær. Þá lýsa samtökin sig reiðubúin til að funda um málefnið og taka þátt í frekari vinnu við mótun stefnu í húsnæðismálum.

Virðingarfyllst,

f.h. Samtaka iðnaðarins

Sigurður Hannesson,
framkvæmdastjóri SI

f.h. Samtaka atvinnulífsins

Sigríður Margrét Oddsdóttir;
framkvæmdastjóri SA